

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 13Svp/4/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200232
Dátum vydania rozhodnutia: 3. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Michal Matulník
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200232.2

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Benczovej, JUDr. Violy Takáčovej, PhD., JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Kristíny Babiakovej, v právnej veci žalobkyne: K.. O. K., R.. XX. V. XXXX, T. D. A. Č.. XX, právne zastúpenej JUDr. Marošom Džukom, advokátom so sídlom Kalinčiakova č. 871/6, Vranov nad Topľou, proti žalovanému: František Šimon, R.. XX. R. XXXX, T. D. A. Č.. XX, právne zastúpenému ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Peter Szárszoi, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, Michalovce, IČO: 47 236 183, vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy - starostu obce Dúbrava (okres Snina), konaných dňa 29. októbra 2022, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .

Žalovanému priznáva voči žalobkyni nárok na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

O d ô v o d n e n i e

I.

Žalobné dôvody

1. Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) bola dňa 7. novembra 2022 doručená správna žaloba vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy v zmysle § 312a zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ktorou sa žalobkyňa domáhala súdneho prieskumu volieb starostu obce Dúbrava, konaných dňa 29. októbra 2022.

2. Žalobkyňa sa s výsledkom volieb nestotožnila a tvrdila, že voľby neprebehli v súlade so zákonom. Uviedla, že v deň volieb zistila viacer o pochybení zo strany miestnej volebnej komisie, ku ktorým vo volebnej miestnosti dochádzalo. Pochybenia mali spočívať v tom, že členovia komisie si od viacerých voličov nevyžiadali doklad totožnosti (vrátane samotnej žalobkyne), teda nijakým spôsobom neoverovali identitu voličov ani ich oprávnenie voliť a rovnako od voličov komisia nevyžadovala, aby

svojím podpisom potvrdili prevzatie hlasovacích lístkov a obálok, čo je v rozpore s § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“), upravujúcim spôsob hlasovania, ktorý v obci v deň konania volieb nebol dodržaný. Namietala, že takýmto spôsobom volilo v obci niekoľko voličov, pričom mala vychádzať z ich tvrdení, k čomu zároveň predložila čestné prehlásenia voličov, v ktorých títo uvádzajú, že miestna volebná komisia od nich nevyžadovala po príchode do volebnej miestnosti, aby sa identifikovali občianskym preukazom, a aj napriek tomu im bolo umožnené voliť, resp. hlasovať. Zdôraznila, že viacero voličov zároveň uviedlo, že v ten deň vo volebnej miestnosti nič nepodpisovali.

3. Taktiež dala do pozornosti, že v deň volieb po zistení týchto skutočností telefonicky kontaktovala okresnú volebnú komisiu v Snine, ktorú oboznámila s uvedeným postupom miestnej volebnej komisie v obci Dúbrava. Bola uistená, že tieto skutočnosti budú preverené, avšak nemá vedomosť o tom, či a ako to bolo riešené.

4. V tomto postupe miestnej volebnej komisie žalobkyňa videla závažné porušenie volebného zákona, keď mala za to, že uvedené súčasne zakladá dôvodné podozrenie z manipulácie s hlasovacími lístkami, a to z dôvodu, že nie je možné preveriť koľko hlasovacích lístkov bolo vydaných, a či skutočne hlasovali oprávnení voliči.

5. Rovnako tak poukázala na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), konkrétne na skutočnosť, že na to aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady, a to zistenie protizákonnosti volieb, príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, ako aj intenzita protizákonnosti volieb.

6. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vyhlásil voľby do orgánov územnej samosprávy, ktoré sa konali dňa 29. októbra 2022 v obci Dúbrava, okres Snina za neplatné.

II.

Vyjadrenie k žalobe

7. Žalovaný sa k žalobe žalobkyne vyjadril podaním zo dňa 16. decembra 2022. Uviedol, že žalobkyňa v podanej žalobe správne poukazuje na rozhodovaciu prax ústavného súdu, zaoberajúcu sa vymedzením predpokladov, pri naplnení ktorých ústavný súd vyhovie volebnej sťažnosti, mal však za to, že ani jedna podmienka v tomto prípade nebola splnená.

8. V ďalšej časti vyjadrenia síce prisvedčil tvrdeniu žalobkyne, že volebná komisia od niektorých voličov nevyžadovala doklad totožnosti, čo potvrdzujú aj čestné prehlásenia, predložené žalobkyňou ako prílohy k žalobe, avšak zároveň uviedol, že podstatnou časťou čestných prehlásení je tá, kde prehlasujúci uvádzajú: „Aj napriek uvedenému, bez splnenia zákonných povinností a bez toho, aby ma členovia volebnej komisie k vyššie uvedenému vyzvali mi bolo hlasovanie umožnené.“ S ohľadom na uvedené zdôraznil, že týmto vyhlásením jednoznačne potvrdzujú, že ako oprávneným voličom im ich ústavné právo voliť nebolo žiadnym spôsobom obmedzované.

9. Následne poukázal na ustanovenie § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z., vo vzťahu ku ktorému uviedol, že doslovným výkladom tohto ustanovenia sa môže zdať, že ak sa volič nepreukáže občianskym preukazom, tak mu nebude umožnené voliť, mal však za to, že v tomto prípade je potrebné použiť extenzívny výklad, pretože použitím restriktívneho výkladu by dochádzalo k obmedzovaniu ústavného práva voliť, keďže nie každý volič v čase konania volieb z rôznych dôvodov nemusí mať pri sebe preukaz totožnosti, resp. ho osobne pozná celá volebná komisia. Súčasne dodal, že je potrebné pri výklade uvedeného ustanovenia vychádzať aj z rozhodovacej praxe ústavného súdu ku ustanoveniu § 31 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré predchádzalo ustanoveniu platného a účinného § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z., pričom dal do pozornosti nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 31/07 zo dňa 06. februára 2008, sp. zn. PL. ÚS 121/07 zo dňa 7. novembra 2007, ako aj uznesenie ústavného súdu PL. ÚS 119/07 zo dňa 5. marca 2008.

10. Dodal, že ak volebná komisia nepožadovala od voličov predloženie dokladu totožnosti, tak to bolo z dôvodu, že všetkých voličov členovia komisie poznajú osobne, keďže ide o malú obec a všetci jej obyvatelia sa navzájom poznajú.

11. Taktiež doplnil, že ak volič nepodpísal prevzatie hlasovacieho lístka a obálky, tak podľa zákona túto skutočnosť vyznačí v zozname voličov predseda volebnej komisie. Tak to bolo aj v prípade, ktorý uvádza žalobkyňa, teda k žiadnemu porušeniu zákona č. 180/2014 Z. z. nedošlo.

12. V závere vyjadrenia uviedol, že ak by aj súd mal za to, že došlo k porušeniu zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, konkrétne § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z., v žiadnom prípade nie je možné dôjsť k záveru, že by takéto porušenie bolo v príčinnej súvislosti medzi zistenou protizákonnosťou volieb a žalobkyňou namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta. Doplnil, že zistená intenzita protizákonnosti volieb v žiadnom prípade nespochybňuje výsledky volieb a nevyvoláva pochybnosť o tom, že predmetné voľby a ich výsledok sú prejavom skutočnej vôle voličov.

13. Navrhol, aby najvyšší správny súd v zmysle § 312j ods. 1 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

III.

Posúdenie veci správnym súdom

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný [§ 11 písm. f/ SSP], po tom, ako zistil, že žaloba bola podaná včas, oprávnenou osobou a sú splnené aj ďalšie podmienky konania, dospel k nasledovným záverom. Vychádzal pritom z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky vo volebných veciach.

15. Súd sa zamerl na preskúmanie, aký výhľad na úspech žaloby dávajú dôvody, ktoré žalobkyňa v žalobe predniesla. Skúmal, či uvedené dôvody sú prístupné dokazovaniu (teda či ich je možné verifikovať dokazovaním), či by toto dokazovanie mohlo viesť k záveru, že tvrdené dôvody spôsobujú nezákonnosť volieb, a či by táto nezákonnosť umožňovala vyhovieť žalobe. Dôvody neústavnosti a nezákonnosti uvedené v § 312f písm. e/ SSP (povinnosť „tvrdenia“) musia byť dostatočne konkrétne skutkovo vymedzené tak, aby bolo zrejmé, pravdivosť akej konkrétnej skutočnosti sa má v následnom konaní dokazovaním preverovať. Len všeobecné tvrdenie o tom, že vo voľbách došlo k nezákonnosti alebo ich výsledok je nesprávny, nie je totiž prístupné žiadnemu konkrétnemu dokazovaniu. Takéto tvrdenie by bolo možné dokazovať len tak, že by najvyšší správny súd v podstate zopakoval celý volebný proces.

16. Ústavný súd zdôrazňoval, že volebné súdnictvo je založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov (porov. napr. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 2/2019 a tam citovanú prejudikáciu). Volebné súdnictvo je založené na predpoklade objektívnej príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou a výsledkom zastupiteľského zboru alebo aspoň na možnej príčinnej súvislosti (potenciálnej kauzalite). Túto možnú príčinnú súvislosť však treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale je treba v konaní riadne preukázať (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 16/2011). Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na žalobcov, aby kvalifikovaným spôsobom označil skutočnosti, ktoré sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebných zákonov, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než aký bol uverejnený (v podobnom zmysle, napr. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 23/2017). Súd totiž v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“; jeho úlohou je zväžiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľa v kontexte s ďalšími okolnosťami a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci dokazovanie, alebo vyvodí právne závery len na základe tvrdení účastníka (porov. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 66/2011). Funkcia súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v

konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahrádzať, prípadne dopĺňať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (porov. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015, PL. ÚS 13/2019).

17. Ďalej súd uvádza, že volebné vady sa neposudzujú podľa zásad správneho súdnictva, ale podľa zásad volebného súdnictva. Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak namietaná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných vád z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

18. S ohľadom na uvedené, vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti:

a. protizákonnosť, (porušenie právnych predpisov);

b. kauzálny nexus (príčinný vzťah medzi protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta),

c. intenzita protizákonnosti, ktorá spochybňuje výsledky volieb, a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 22/08).

19. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov, z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS 8/2011). Preto, namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Platí vyvrátiteľná domnienka, že volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy na jej vyvrátenie je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (PL. ÚS 74/2011). Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).

20. Vzhľadom na uvedené závery treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta.

21. Vo svetle uvedených záverov ústavného súdu vyhodnotil najvyšší správny súd tvrdenia žalobkyne, že členovia komisie si od viacerých voličov nevyžiadali doklad totožnosti (vrátane samotnej žalobkyne), teda nijakým spôsobom neoverovali identitu voličov ani ich oprávnenie voliť, ako aj, že členovia komisie od voličov nevyžadovali, aby svojím podpisom potvrdili prevzatie hlasovacích lístkov a obálok a postupovali tak v rozpore s § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z.z.

22. Za účelom zistenia dôvodnosti tvrdenia žalobkyne najvyšší správny súd predvolal členov volebnej komisie vo voľbách do orgánov územnej samosprávy obce Dúbrava ako svedkov na výsluch na deň 31. januára 2023. Svedkyňa N. S. J., ktorá bola zároveň predsedníčkou volebnej komisie vypovedala, že od každého, kto prišiel voliť bol vyžiadaný občiansky preukaz a až potom mu bolo umožnené voliť. Poukázala na tri prípady, kedy prišli voliči bez občianskeho preukazu, tým však bolo umožnené voliť, až keď im občianske preukazy priniesli rodinní príslušníci. Ohľadom podpisu prevzatia obálok a lístkov uviedla, že každého voliča, ktorí si ich prevzal zakrúžkovali v jeho prítomnosti a umožnili mu podpísať sa na voličský zoznam. Dodala, že niektorí sa podpísať odmietli, v takom prípade svedkyňa ako predsedníčka volebnej komisie do voličského zoznamu prevzatie vyznačila svojím podpisom a údajom „nepodpísaný“. Svedkyňa zároveň vypovedala, že volali aj na ústrednú volebnú komisiu, nakoľko žalobkyňa ich upozornila na nesprávnosť postupu pri vyznačovaní prevzatia obálok a lístkov. Na svoju otázku dostali telefonickú odpoveď, že postupujú správne, keď prevzatie vyznačia zakrúžkovaním v zozname, a pokiaľ volič zoznam nepodpíše, je potrebné vyznačiť spolu s podpisom predsedníčky komisie, že došlo k odovzdaniu lístka a obálky. Taktiež uviedla, že nikomu nebolo odopreté zoznam podpísať, každému to bolo umožnené. Na otázku žalobkyne, či vizuálne poznali všetkých voličov, ktorí prišli voliť ako obyvatelia obce Dúbrava, odpovedala kladne, že poznala všetkých.

23. Zhodne so svedeckou výpoveďou svedkyne N.. S. J. vypovedala aj svedkyňa O. N., ktorá vo voľbách zastávala funkciu podpredsedníčky volebnej komisie. Rovnako tak závery tejto svedeckej výpovede potvrdila svedkyňa H. S., ktorá súčasne doplnila, že v čase volieb bola vypätá atmosféra, preto na podnet žalobkyne trikrát kontaktovali predsedu OÚ Humenné pána I., aby sa uistili, že voľby prebiehali v poriadku.

24. Uvedené skutočnosti potvrdzujú aj svedecké výpovede svedkov K. H., I. Š. O. K. H., členov volebnej komisie.

25. Na výsluch dňa 31. januára 2023 sa dostavila aj svedkyňa K. J., ktorá bola tiež členkou volebnej komisie. Vypovedala, že jej bolo povedané, že nemusí dávať podpisovať listinu (zoznam voličov), pričom následne jej bolo povedané, že ju musí dávať podpisovať tomu, kto chce. Ohľadom občianskeho preukazu uviedla, že tento mal každý, avšak nie u každého ho kontrolovali. Dodala, že jej bolo povedané, že tomu, koho pozná občiansky preukaz kontrolovať nemusí. Ďalej uviedla, že odovzdanie obálky a hlasovacích lístkov vyznačovali krúžkovaním, pričom podpisovať sa začalo až vtedy, keď prišiel pán J.Č., čo bolo zrejme až poobede. Taktiež odpovedala, že voličov k podpisu nevyzývali.

26. O uvedených skutočnostiach rovnako vypovedali aj svedkovia K.. X.. S. F. O. S. D., členovia volebnej komisie.

27. Napokon svedok S. J., člen volebnej komisie zároveň vypovedal, že v obci sa mnohí obyvatelia poznajú celý život. Ku podpisovaniu prevzatia lístkov a obálok uviedol, že kto sa chcel sa podpísal a kto nechcel, nepodpísal. Voličov k podpisu volebných zoznamov vyzývali. Rovnako vypovedala aj svedkyňa S. K., členka volebnej komisie, ktorá súčasne dodala, že každého voliča, ktorý prišiel voliť, v zozname voličov zakrúžkovali.

28. Najvyšší správny súd súčasne dodáva, že s cieľom preukázať dôvodnosť svojich tvrdení žalobkyňa spolu so žalobou predložila čestné prehlásenia voličov zo dňa 3. novembra 2022, a to K. J., S. Z., W. Z., S. J., N. J., ako aj samotnej žalobkyne, v znení: „čestne prehlasujem, že som sa dňa 29. októbra 2022 osobne zúčastnil/a spojených komunálnych a župných volieb v obci Dúbrava, okres Snina. Po príchode do volebnej miestnosti odo mňa nikto z volebnej komisie nevyžadoval preukázanie mojej totožnosti občianskym preukazom, tak ako to vyžaduje § 24 ods. 2 zák. č. 180/2014 Z. z. Zákon o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rovnako odo mňa nebolo požadované, aby som svojim podpisom potvrdil/a prevzatie hlasovacieho lístka a obálky. Aj napriek uvedenému, bez splnenia zákonných povinností a bez toho, aby ma členovia volebnej komisie k vyššie uvedenému vyzvali mi bolo hlasovanie umožnené.“

29. Vo vzťahu k uvedenému spornému tvrdeniu žalobkyne najvyšší správny súd tiež vykonal dokazovanie aj oboznámením sa s obsahom volebnej dokumentácie volieb starostu obce Dúbrava konaných 29. októbra 2022. Najvyšší správny súd podľa § 312h ods. 4 a ods. 5 SSP sa s volebnou dokumentáciou oboznámil tak, že túto otvoril a jej správnosť skontroloval člen senátu poverený senátom za prítomnosti žalobkyne, žalovaného, ako aj ďalších osôb. Po rozpečatí volebnej dokumentácie zistil, že jej súčasťou je aj zoznam voličov. Tento je vyplnený tak, že meno voliča, obyvateľa obce Dúbrava, ktorý sa zúčastnil na voľbách je zakrúžkované, pričom pri tomto mene sa vždy nachádza aj podpis voliča, eventuálne na mieste, kde sa má jeho podpis nachádzať je uvedené „nepodpísaný“ s pripojeným podpisom „J.“.

30. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. volič po príchode do volebnej miestnosti preukazuje svoju totožnosť občianskym preukazom, ak v osobitnej časti nie je ustanovené inak. Okrsková volebná komisia zakrúžkuje poradové číslo voliča v zozname voličov a vydá mu hlasovací lístok a obálku. Prevzatie hlasovacieho lístka a obálky potvrdí volič v zozname voličov vlastnoručným podpisom; ak tak urobiť nemôže alebo ak prevzatie hlasovacieho lístka a obálky odmietne podpísať, predseda okrskovej volebnej komisie poznamená túto skutočnosť v zozname voličov. Okrsková volebná komisia vykoná pri podpise voliča opatrenia na ochranu osobných údajov ostatných voličov

zapísaných v zozname voličov. Ak volič nepreukáže svoju totožnosť do skončenia hlasovania, hlasovanie sa mu neumožní. To platí aj pre hlasovanie mimo volebnej miestnosti. Ak ide o obvineného alebo odsúdeného, preukazuje sa jeho totožnosť preukazom odsúdeného, alebo preukazom obvineného, alebo svedectvom dvoch príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže prítomných v miestnosti ústavu, v ktorej sa má hlasovanie vykonať.

31. Najvyšší správny súd sa preto zamerlal na zistenie, či došlo k pochybeniu dosahujúcemu intenzitu, vyžadovanú ústavným súdom.

32. Posudzoval tvrdenie žalobkyne, že členovia komisie si od viacerých voličov nevyžiadali doklad totožnosti (vrátane samotnej žalobkyne), teda nijakým spôsobom neoverovali identitu voličov ani ich oprávnenie voliť a rovnako od voličov komisia nevyžadovala, aby svojím podpisom potvrdili prevzatie hlasovacích lístkov a obálok. Ako dôkaz o správnosti jej tvrdenia žalobkyňa predložila čestné prehlásenia voličov, pričom uvedené potvrdzujú aj svedecké výpovede členov volebnej komisie K. J., S. F. O. S. D.. V kontexte uvedeného však najvyšší správny súd zdôrazňuje, že tvrdenie žalobkyne naopak nevyplýva zo svedeckej výpovede predsedníčky a podpredsedníčky volebnej komisie, ako aj jej ďalších členov H. S., K. H., I. Š. O. K. H., ktorí vypovedali, že od každého, kto prišiel voliť bol vyžiadaný občiansky preukaz a až potom mu bolo umožnené voliť. Ohľadom podpisu prevzatia obálok a lístkov uviedli, že každého voliča, ktorí si ich prevzal zakrúžkovali v jeho prítomnosti a umožnili mu podpísať sa na voličský zoznam. Dodali, že niektorí sa podpísať odmietli, v takom prípade predsedníčka volebnej komisie do voličského zoznamu prevzatie vyznačila svojím podpisom a údajom „nepodpísaný“. Naznačený postup bol potvrdený aj vykonaným dokazovaním otvorením volebnej dokumentácie, ktorej súčasťou sú aj zoznamy voličov, zachytávajúce prevzatie hlasovacích lístkov a obálok voličmi, pričom na týchto je meno voliča zakrúžkované a následne je doplnené podpisom voliča, resp. uvedením slova „nepodpísaný“ s pripojeným podpisom „J.“.

33. Najvyšší správny súd konštatuje, že takýto postup, vyplývajúci z prevažujúcej časti svedeckých výpovedí, ktorý je zároveň preukázaný aj samotnou volebnou dokumentáciou (zoznamom voličov) nie je v rozpore s § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. Skutočnosť, že členovia komisie si od viacerých voličov nevyžiadali občiansky preukaz sa vykonaným dokazovaním nepodarilo s istotou preukázať. Taktiež dodáva, že práve prostredie malej obce, kde sa všetci obyvatelia navzájom bežne stretávajú a osobne sa poznajú, nevyvoláva riziko porušenia zákona, spočívajúce v tom, že by došlo k výkonu volebného práva neoprávnenou osobou z dôvodu, že by bolo opomenuté overenie jej totožnosti občianskym preukazom. Navyše samotná žalobkyňa dňa 31. januára 2023 vo vyjadrení k svedeckým výpovediam pred súdom uviedla, že netvrdí, že volil niekto, kto voliť nemal. Tvrdila len, že keď voliči preberali lístky a obálky, ich prevzatie nepodpisovali a ani k podpisu vyzvaní neboli.

34. Rovnako sa vykonaným dokazovaním nepodarilo preukázať rozpor s ustanovením § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. vo vzťahu ku tvrdeniu, že komisia od voličov nevyžadovala, aby svojím podpisom potvrdili prevzatie hlasovacích lístkov a obálok, nakoľko vyššie uvedený postup bol v súlade s cit. zákonným ustanovením.

35. Ústavný súd v rámci svojej judikatúry už vyslovil, že volebné súdnictvo je z pohľadu ústavného založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou (a to objektívnou alebo potencionálnou) a výsledkom volieb, a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy k vyvráteniu tejto domnienky je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (napr. nález sp. zn. PL. ÚS 100/07 zo 17. septembra 2008).

36. V tejto súvislosti treba taktiež uviesť, že volebná sťažnosť nie je všeobecným opravným prostriedkom na preskúmanie výsledkov volieb, a potom z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že predovšetkým sťažovateľ v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj preukázať navrhovanými dôkazmi (m. m. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 94/07, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 29/2011).

37. Žalobkyňa v rámci svojej argumentácie predostrela určitú skutkovú konštrukciu spočívajúcu v existencii možnosti porušenia zákonnej úpravy, konkrétne ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z., avšak nepredložila relevantné dôkazy, ktoré by objektívne zakladali dôvodné podozrenie, že k porušeniu zákona v uvedenom prípade reálne došlo a to v rozsahu majúcom aspoň potenciálny vplyv na volebný výsledok, a preto túto námietku možno podľa najvyššieho správneho súdu označiť za neopodstatnenú, nemajúcu žiaden právny význam.

38. Vzhľadom na uvedené najvyšší správny súd skutočnosti označené žalobkyňou v podanej žalobe považoval za také, ktoré vôbec nepreukazujú porušenie volebného zákona, a v časti za také, ktoré síce poukazujú na isté negatívne skutočnosti a udalosti, ale ktorých charakter, intenzita a spôsob ich prejavu nemohli mať za následok záver, že došlo k takému porušeniu volebného zákona, ktorý mohol ovplyvniť (vo význame ovplyvnil) dosiahnuté výsledky volieb na starostu obce (podobne napr. PL. ÚS 74/2011).

39. Najvyšší správny súd berúc do úvahy všetky zistenia konštatuje, že tvrdenia žalobkyne, na základe ktorých namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce konaných 29. októbra 2022, nepredstavujú v okolnostiach daného prípadu také porušenia ústavy a volebného zákona, ktorých rozsah a intenzita by mohli podstatným spôsobom reálne ovplyvniť, kto bol v napadnutých voľbách zvolený za starostu obce.

III.

Záver

40. Vychádzajúc z uvedeného je zrejmé, že žalobe žalobkyne o vyhlásenie voľby starostu obce Dúbrava za neplatné nebolo možné vyhovieť, preto ju súd podľa § 312j ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol.

41. O nároku na náhradu trov konania rozhodol najvyšší správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP a vzhľadom na úspech žalovaného v konaní mu priznal úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov v tomto konaní. O výške náhrady trov rozhodne osobitným uznesením asistent sudcu najvyššieho správneho súdu v zmysle § 175 ods. 2 SSP.

42. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

